

je karakteristike konstantnosti i sigurnosti u bavljenju materijalom, formom i sadržajem, skoro u klasičnom smislu

Piero Pizzi Cannella, od samog početka svog rada, pokazuje dve bitne osobine: jako osećanje za pikturalnost i materičnost u građenju slike, i sasvim poseban model percepcije, izražen kroz poetsku i formalnu redukciju predmeta bavljenja.

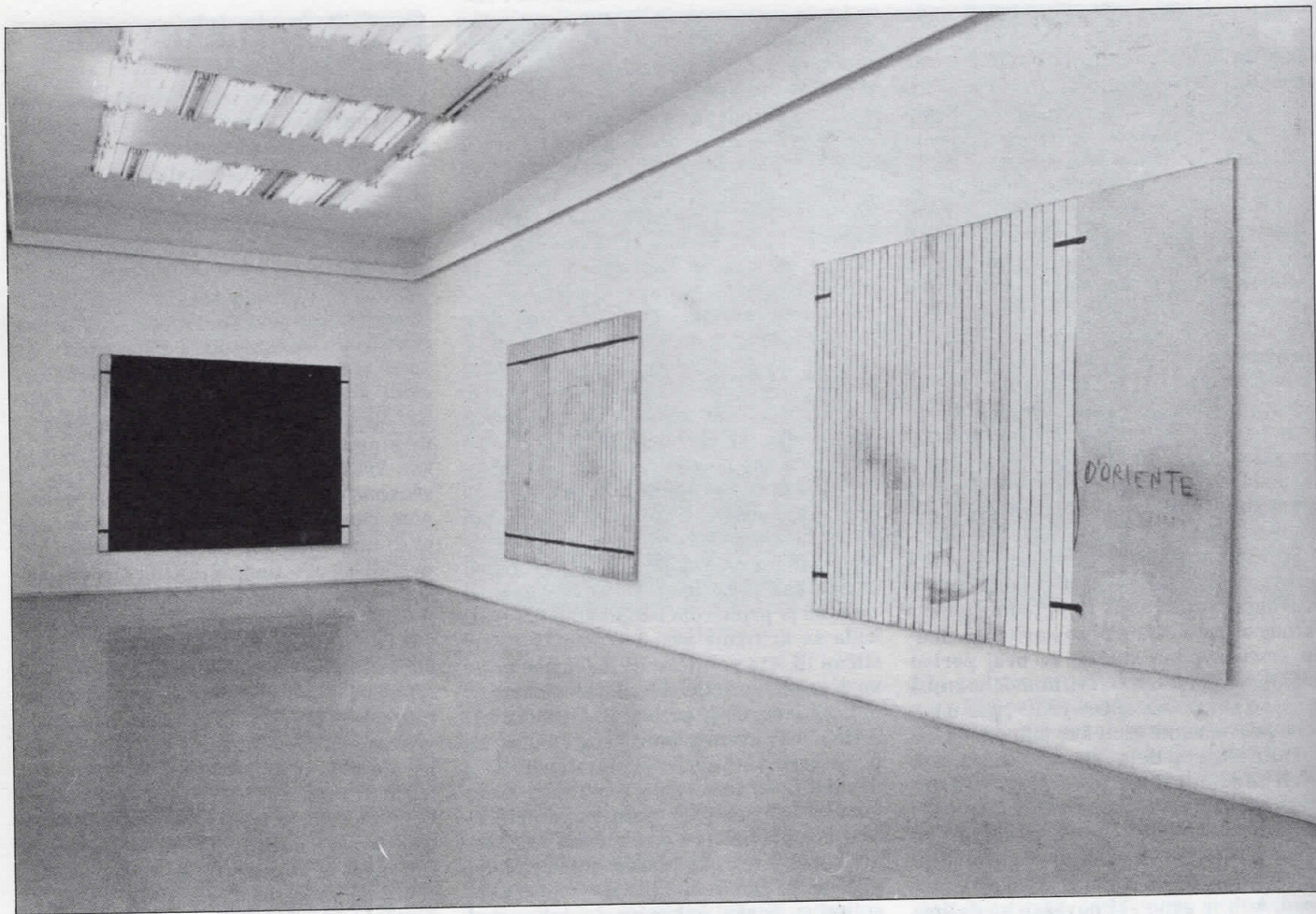
On poseduje osobinu »fiksacije«, odnosno snimanja predmeta rada sužavanj područja gledanja i selekcijom oblika iz opšteg repertoara stvari, čime im daje osobinu posebne »metafizičke« prisutnosti. Formalne karakteristike slika u osnovi su određene sadržajima iz umetni-

lje linearnog ritma crnih-belih linija i površina. Mala platna poseduju izvesnu lirsku dimenziju u ornamentalnom prepletu linearnog crteža i ravni slike.

Izložba slika Piera Pizzi Cannelle, prema koncepciji Liliane Stepančić, realizovana je u saradnji sa Modernom galerijom u Ljubljani.

Biljana Tomić

nja jeste izvjesna suzdržanost izraza koja je rede simptom racionalnog i doslijednog provođenja vizuelne zamisli, a mnogo češće nemogućnosti razrješavanja nesigurnosti vezanih uz temeljne osobine vlastite kreacije. Povijest umjetnosti i likovna kritika su se vrlo često pri analizi zastoja ili opadanja kvalitete u nekoj umjetnosti ili njenom segmentu pozivale na vanumjetničke razloge, pa tako i sada postoji tendencija da se osrednjost izložaka objasni društvenom krizom i zapostavljanjem i siromašenjem umjetnika. Neosporno je da takvi sociološki fenomeni utječu na informiranost autora, izbor dimenzija i materijala pri izradi djela, pa

Piero Pizzi Cannella u Galeriji Studentskog kulturnog centra (foto: Nataša Gavrić)

kovog poetskog sveta, koje on beleži u kratkim frazama ili rečima kao naslove slika. Svaki rad ima svoj sadržajni podtekst, bez obzira da li je zabeležen na slici ili nije, a te interne priče dela proističu iz svih onih unutrašnjih stanja bića, koje kao »stanje duše« uvek i ponovo osvajaju i nadahnjuju kreativni duh umetnika.

Poslednji radovi Pizzi Cannelle nastali u ovoj godini, upravo oni koji su izlagani u Jugoslaviji, obuhvataju kao prdmet slike »metalne ograde, ili »ograde od kovnog gvožđa«. U ovim slikama je redukcija prizora dovedena do same granice, gde slika sama po sebi postaje apstraktno po-

Rijeka

15. Biennale mladih – teškoće sazrijevanja

Petnaesti riječki biennale mladih (lipanj – rujan 1989) obilježila je prilično neujednačena kvaliteta izložaka, odsustvo dominantnog pravca ili pravaca, pa se time isključuje i mogućnost izuzetnog značaja ovogodišnje manifestacije. Osnovno obilježje predstavljenih ostvare-

čak i na izbor tematike (ili njene figurativne komponente). Međutim, isto je tako neosporno da suvremena teorija umjetnosti odbacuje marksistički materijalizam, sociologiziranje i površno psihologiziranje pri objašnjenju situacije u umjetnosti. Stoga je vjerovatnije da ključni problem većine autora prezentiranih na 15. biennalu mladih leži u trenutnom trendovskom zatišju: ne postoji novo (najčešće importirano) strujanje u vizuelnim umjetnostima prema kojemu bi se mlad autor što se još uvijek formira mogao odrediti, ili u koje bi se mogao uključiti. Zbog toga će nam se, u cjelini, radovi iz-

loženi ove godine u Rijeci učiniti slabijim, a nesigurnost i površnost u pristupu neće biti sakrivene iza trendovskog idioma ili originalnosti iz druge ruke. Autorova sposobnost razrješavanja kako temeljne koncepcije djela (kompozicija, skala boja i ikonografsko/semantički aspekt), tako i suptilnih međuodnosa unutar nje same postaje očiglednija i izloženija analizama i kritici.

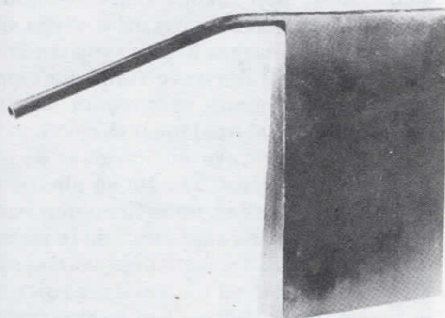
Istovremeno, ovogodišnji je Biennale potvrdio dosljednost i trajnost dijaloga s ovostoljetnom umjetnošću. To više nisu manje ili više doslovni ili ironični citati i aluzije, već specifično prihvaćeni uzori i odrednice. U tekstu kataloga Igor Zabel

a koje se vrlo često moglo vidjeti u Veneciji.

Međutim, sasvim drugačije postupaju oni autori koji su se osmijelili i krenuli u ispitivanje materije, forme, boje i njihovog međuodnosa. Na 15. biennalu mladih može se detektirati nekoliko osnovnih pristupa: prevladava sklonost ka reduciranoj, najrađe apstraktnoj formi, neki autori oblik i kompoziciju podređuju osobinama materijala, a znatan je broj onih koji pomoću reminiscencija na art brut i pomoću pojednostavnjene naracije pokušavaju proniknuti u temelje semantike slike. Sjećanje na »novu sliku« još je prisutno kod većine autora, no iz nje je

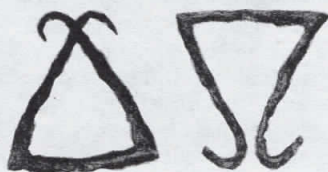
crno-bijelu »viziju« intonira drugačije: uz geometrizam forme ona afirmira naraciju oplemenjenu blago ironičnom metaforom. Spoj tektonskih oblika i fotografije, zatim potencirane dvodimenzionalnosti slike i stvarnog, trodimenzionalnog predmeta nije rezultirao konfuznom i pretencioznom vizuelnom informacijom, već sugestivnim jedinstvom apstraktnog i figurativnog.

Ova bijenalna smotra ne može pretendirati na sasvim objektivnu i iscrpnu sliku situacije jer su na njoj prikazani radovi onih autora koji su se odazvali na poziv MGR i/ili su bili prihvaćeni od žirija. Međutim, dosadašnje iskustvo, naročito ono

Srđan Apostolović, *Protočnik*, 1989.

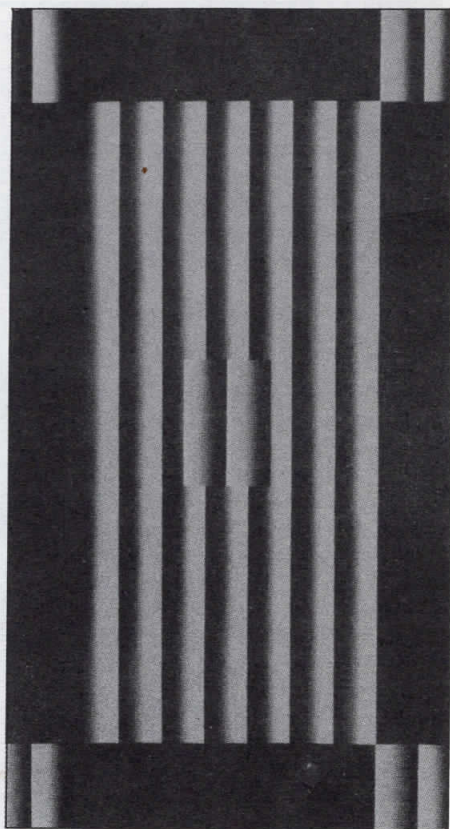
(član žirija) sugerira da se mladi autori »sprašuju po samih temeljnih predpostavkah in nosilnih pojmih svojega područja – kaj je slika, kaj je ustvarjalni in recepcijski proces, k je je mesto subjekta ipd.« Trenuci trendovskog zatišja vrlo su prikladni za ovakva razmatranja jer tada izostaje snažan pomodni zaslon koji bi mogao zamagliti ili devrirati osnovna pitanja i probleme. No, istovremeno, nisu svi u stanju izravno se uloviti u koštac s njima. I doista, mnogi su autori i sada pribjegli neizravnom pitanju i simulaciji problema, nekoj vrsti igre koja se najčešće manifestira u verbalnoj ili vizuelnoj DOSJETKI, štosu, koja prečesto pretendira na univerzalnost i intelektualnu kvalitetu. Petnaesti biennale mladih obiluje DOSJETKAMA što samo oblikom podsećaju na konceptualnu umjetnost. Na žalost, previše je onih banalnih (Božunović, Todorović, Kranjc, Šimrak), neke laviraju između mistike i ironije, a lišene su ozbiljnosti pristupa (Markovačić, Talent, Jovanovski, Veš slikar svoj dolg?). Samo nagrađeni radovi Bojana Štokelja i grupe Image Liberation Organization uspješno definiraju područje koje ih zanima i, na individualan način, otkrivaju osobine i funkciju objekta i slike (image) u vizuelnoj komunikaciji i umjetnosti. Treba naglasiti da Štokeljevi projekti, ovogodišnji *DEJA VU* i možda kvalitetniji preklanjanski zvučni objekt *KAŽIPOT*, nisu sasvim ozbiljni proizvodi intelektualne igre, niti su sasvim »up to date«, ali zato posjeduju nevjerojatnu sugestivnost i postižu efekt čija se snaga može mjeriti s efektom kasnih ambijenata što koketiraju s mistikom,

Miomir Grujić, *Dvoje*, 1989.

vrlo često otrgnut prepoznatljiv i katkad dopadljiv idiom, a ostavljena je briga za potez, materiju i ritam. Ipak, i ovdje kvaliteta radova znatno oscilira. Treba istaći standardno dobar rad Baneta Milenkovića, zatim A. Rafajlovića (izlagao na izložbi Novog informela), a vrlo su dobri i Horvat, Sottler, Zaplatil i Kačić.

Reducirana i izrazito tektonična forma lišena boje, monumentalni geometrizam i jasan odnos prema materiji skulpture ili slike, bitna su obilježja možda najznačajnijih radova prikazanih na ovogodišnjem Biennalu. Apostolović, Jandrić, Pavleski, Rusjan u svojim skulpturama uspješno razrješavaju elementarne odnose prostora i volumena: ispituje osobine jednostavnih površina i oblika slabo izražene trodimenzionalnosti ili reducirane površine. Đorđević, Pongrac, Manevski i laureati Žaneta Vangeli i Dušan Jurić ostvarili su krajnje reduciranu, geometriziranu formu u dvije dimenzije. Jednodušna ocjena žirija (Zelimir Košćević – predsjednik, Nermina Zildžo, Zoran Gavrić, Zoran Petrovski, Igor Zabel, Daina Glavočić-Baumann, Berislav Valušek) da su baš to najkvalitetniji radovi na ovogodišnjem Biennalu svakako podupire stav da su racionalnost, uspješno i iznijansirano manipuliranje vizuelnom informacijom, decidiran, ali ne i jednoznačan odnos prema slici, neka od najrelevantnijih mjerila kvalitete umjetničke kreacije. Analitička dosljednost i preciznost pri definiranju forme i kompozicije koje nisu lišene mistike nečitkog simbola, potvrda su da je Dušan Jurić najzreliji autor predstavljen ove godine u Rijeci. Žaneta Vangeli svoju

Dušan Jurić, *Bez naziva*, 1989.

s prošlog riječkog biennala, pokazuje da su takve izložbe izuzetno pouzdan indikator tendencija i potencijala među mladim jugoslovenskim autorima tijekom dvije godine.